

Liberalerna

Centerpartiet

Kommunpartiet

Budget 2023

för Härryda kommun

med plan för perioden 2024 - 2027
samt kommunövergripande
mål och inriktningar

version 2022-05-30

Innehåll

1	<i>Inledning</i>	3
2	<i>Visionen – utgångspunkt för styrningen</i>	4
3	<i>Mål för god ekonomisk hushållning</i>	5
3.1	<i>Finansiella mål för god ekonomisk hushållning</i>	6
3.2	<i>Verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning</i>	8
4	<i>Prioriterade mål och inriktningar för 2023 på kommunövergripande nivå</i>	9
5	<i>Skattesats</i>	10
6	<i>Driftbudget</i>	10
6.1	<i>Budget för revisorerna</i>	13
7	<i>Investeringar</i>	14
8	<i>Exploateringar</i>	15
9	<i>Långfristig upplåning</i>	16
10	<i>Uppdrag till kommunstyrelsen och välfärdsnämnden</i>	17
11	<i>Förslag till beslut i kommunfullmäktige</i>	18

1 Inledning

Detta dokument; *Budget 2023 med plan för perioden 2024–2027 samt mål och inriktningar*, är en del i kommunens styrmodell, se bild nedan. Dokumentet är årligt, utarbetas av politiken och fastställs av kommunfullmäktige. Här anges kommunfullmäktiges prioriterade mål och inriktningar för kommande år samt ekonomiska ramar för respektive nämnd.

Budgetdokumentet utgår från den av fullmäktige fastställda strategiska planen för mandatperioden, ska ge konkretiseringar och lyfta fram det som är särskilt viktigt för 2023. Den strategiska planen beskriver det som politiken vill åstadkomma (den förflyttning/förändring som ska skapas) under mandatperioden som helhet.

En viktig övergripande del i styrmodellen är vision och förhållningssätt. Visionen utgör en gemensam ledstjärna och pekar ut riktningen för kommunen. En annan bärande del i styrmodellen är att tydliggöra verksamheternas grunduppdrag och att säkerställa kvaliteten i grunduppdraget.

Bild: Kommunens styrmodell:

Kommunens styrmodell och styrdokument

2 Visionen – utgångspunkt för styrningen

Viktiga delar i kommunens styrmodell är vision och förhållningssätt. Dessa ger styrning på övergripande nivå, pekar ut riktning och ramar för verksamheterna och ersätter därigenom på vissa sätt den tidigare mer detaljerade målstyrningen.

Visionen pekar ut riktningen för kommunens långsiktiga utveckling och ska bidra till att skapa identitet, stolthet och engagemang för kommunen. Förhållningssättet ska genomsyra alla verksamheter och stödja en utveckling mot att visionen uppnås. Visionen fastställdes av kommunfullmäktige i december 2019, förhållningssätten har fastställts av kommundirektören i april 2021.

Vision

Härryda – här vågar vi!

I Härryda kommun bygger vi framtiden. Här har människor och företag möjlighet att växa och blomstra. Här lyfter idéer och landar lösningar som håller för kommande generationer.

Våra ledord: mod, nytänkande, handlingskraft

Förhållningssätt

Varje dag gör vi mötet med Härryda kommun enkelt. Vi är engagerade, ser möjligheter och skapar lösningar. Vi är kompetenta, professionella och öppna för olika perspektiv. Vi prövar nya idéer och vill alltid bli bättre.

Tillsammans åstadkommer vi mer.

3 Mål för god ekonomisk hushållning

Målen för god ekonomisk hushållning, såväl ekonomiska mål som verksamhetsmål fastställdes av kommunfullmäktige i beslut om den strategiska planen för mandatperioden. Där framgår också åtgärder som ska genomföras för att nå målen.

En god ekonomi är förutsättningen för att kunna bibehålla och utveckla kommunen i positiv riktning. För att tillse att vi klarar av stora nödvändiga investeringar över tid krävs att vår soliditet långsiktigt ökar ska följande arbete utföras:

- Alla verksamheter måste klara sina uppdrag inom tilldelad ram.
- Exploateringsöverskott skall som helhet gå till att förstärka resultatet och därmed soliditeten, inte finansiera annan verksamhet.
- Alla kostnader och åtaganden som kan utföras och bäras av exploatörer för att genomföra planer ska så göras och regleras i avtal.
- Försäljning av fastigheter, verksamheter och bolag skall utredas och prövas.
- Verksamheter ska prövas om de kan utföras mer ekonomiskt på annat sätt eller av annan utförare med bibehållen eller högre kvalitet.
- Kommunala värden, som t.ex. mark skall inte överföras till annan utan synnerliga skäl. Utgångsläget är att markpriser ska sättas till marknadsvärde eller att marken ska säljas till högstbjudande.
- Arbeta för att ändra ägardirektiven så att finansiering av Förbos byggnation av nya hyresfastigheter skall kunna ske genom försäljning av andra bostäder. Förbo skall också ges möjlighet att arbeta med olika upplåtelseformer inkl. ägarlägenheter och aktiv markpolitik.
- Ompröva verksamheter som inte ingår i kärnuppdraget.
- Digitalisering skall genomföras i syfte att nå en högre medborgar-/näringslivsnytta och/eller effektivisering. Viktigt att digitalisering inte blir kontraproduktiv och att hänsyn tas till äldres förmågor samt personer med funktionsvariationer.
- Kommunal skog som brukas ska ge överskott.
- Vid inrättande av naturreservat på initiativ av myndighet ska markbyte till exploaterings- eller brukbar mark i första hand göras.
- Kommunen ska inte åta sig kostnader som kan bäras av annan.
- Indexuppräkningsningar skall ses över och prövas.

3.1 Finansiella mål för god ekonomisk hushållning

Kommunfullmäktige antog i juni 2021 följande finansiella mål som mäts och analyseras årligen i rullande fyraårsperioder:

- ***Soliditeten ökar med en procentenhet per år***
- ***Resultatet är 2,5 procent av skatter och bidrag***

De finansiella målen tar sikte på kommunens finansiella ställning och dess utveckling och anger därmed de finansiella förutsättningarna och ramarna för den verksamhet som kommunen bedriver. Målen har som utgångspunkt att varje generation själv ska bära kostnaderna för den service som den konsumerar.

Detta innebär att ingen generation bör behöva betala för det som en tidigare generation förbrukat. Överskottet måste därför vara tillräckligt stort för att motsvarande servicenivå ska kunna garanteras även för nästkommande generation utan att den ska behöva uttaxeras en högre skatt.

Nedan redovisas de finansiella målen utifrån budgetförslaget och hur måluppfyllelsen bedöms bli för enskilda år.

	2022	2023	2024	2025
Soliditeten ökar med en procentenhet per år	1%	5 %	0 %	1 %
Resultat i mnkr	66,0	28,3	34,1	86,8
Resultatet är 2,5 procent av skatter och statsbidrag	2,7 %	1,1%	1,3 %	3,0 %

3.1.1 Resultat- och balansbudget

Resultatbudget

Belopp i mnkr	Bokslut 2021	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Verksamhetens nettokostnader exkl avskrivningar	2 016,0	2 232,9	2 405,4	2 514,0	2 593,5
Avskrivningar	124,3	138,1	139,1	145,2	150,9
Verksamhetens nettokostnader	2 140,3	2 371,0	2 544,5	2 659,3	2 744,5
Skatteintäkter	2 150,8	2 193,8	2 341,1	2 453,5	2 580,5
Generella statsbidrag och utjämning	255,8	258,7	266,7	266,1	273,2
Finansiella intäkter	16,8	13,4	11,4	11,4	11,4
Finansiella kostnader	-8,1	-12,0	-1,0	-1,5	-2,0
Finansiella kostnader för pensioner	-13,7	-16,9	-45,5	-36,1	-31,8
Resultat	261,4	66,0	28,3	34,1	86,8
<i>Balanskravsresultat</i>	<i>255,5</i>	<i>45,6</i>	<i>22,4</i>	<i>21,5</i>	<i>70,5</i>

Balansbudget

Belopp i mnkr	Bokslut 2021	Budget 2022	budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	0,5	0,4	0,5	0,5	0,5
Materiella anläggningstillgångar	2 273,6	2 416,9	2 486,3	2 567,7	2 723,7
Finansiella anläggningstillgångar	206,1	202,6	206,1	206,1	206,1
Summa anläggningstillgångar	2 480,2	2 620,0	2 693,0	2 774,3	2 930,3
Omsättningstillgångar					
Tomtmark för försäljning	187,5	296,0	361,6	336,6	260,2
Fordringar	294,3	186,4	50,0	50,0	50,0
Likvida medel	395,7	367,9	50,0	50,0	50,0
Summa omsättningstillgångar	877,5	850,3	461,6	436,6	360,2
Summa tillgångar	3 357,7	3 470,3	3 154,6	3 210,9	3 290,6
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital	1 470,5	1 296,9	1 564,7	1 598,8	1 685,6
<i>varav årets resultat</i>	<i>261,4</i>	<i>66,0</i>	<i>28,3</i>	<i>34,1</i>	<i>86,8</i>
Skulder					
Avsättningar för pensioner	809,9	800,3	833,4	853,6	858,1
<i>varav avsättning pensionsskuld intjänat före 1998</i>	<i>559,4</i>	<i>529,1</i>	<i>528,5</i>	<i>515,9</i>	<i>499,5</i>
Övriga avsättningar	8,3	9,0	8,3	8,3	8,3
Långfristiga skulder	495,8	768,9	145,7	145,8	145,7
<i>varav lån i banker och kreditinstitut</i>	<i>450,0</i>	<i>736,6</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>
Kortfristiga skulder	573,3	595,3	602,4	604,5	592,8
Summa skulder	1 887,2	2 173,4	1 589,9	1 612,1	1 604,9
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	3 357,7	3 470,3	3 154,6	3 210,9	3 290,6
SOLIDITET	44%	37%	50%	50%	51%

3.2 Verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning

Verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning

- Bostadsbyggandet utformas så att en befolkningsökning på lägst 1,5 % kan mötas med bostäder i alla ägande- och upplåtelseformer.
- Full behovstäckning inom förskoleverksamheten och föräldrar kan välja verksamhetsform.
- Alla elever har efter slutförd grundskola eller gymnasieutbildning tillräcklig kompetens för arbete eller fortsatta studier.
- Det finns bostäder av god kvalitet och god tillgänglighet för äldres och funktionsnedsattas bedömda behov.

För att uppnå verksamhetsmålen för god ekonomisk hushållning ska följande arbete som är av särskild vikt utföras under 2023:

- För att långsiktigt tillse att vi kan möta behovet av bostäder och bidra till att lösa kompetensförsörjningen i Göteborgsregionen genom en befolkningsökning på lägst 1,5% är utgångspunkten att planbesked skall beviljas om det inte finns lagliga hinder. Exploatörsdrivna detaljplaner förordas vid begäran om planbesked där kommunen initialt ger kommunala perspektiv på vad som förväntas. Alla kostnader och åtaganden som kan utföras och bäras av exploatören för att genomföra planen, ska regleras i avtal. Förvaltningen skall vara organiserad för att kunna möta behovet av exploatörsdrivna detaljplaner och privata initiativ.
- För att långsiktigt tillse att det finns full behovstäckning inom förskoleverksamhet inklusive familjedaghem i kommunen skall fler utförare ges möjlighet att bygga, äga och driva verksamhet. I planarbete skall möjlighet till förskoleverksamhet och eller skola alltid prövas. De ekonomiska förutsättningarna för olika utförare ska utformas så de är förutsägbara och rättvisa mellan kommunal och annan verksamhet. Barngruppsstorlekarna inom förskolan för de yngsta barnen skall inte öka och helst minska.
- För att långsiktigt tillse att alla elever efter slutförd grundskola eller gymnasium har tillräckliga kunskaper och färdigheter för arbete eller fortsatta studier, behöver kommunen utreda vilka åtgärder som krävs för att samtliga elever som lämnar grundskolan skall kunna göra detta med fullständiga och godkända betyg. Detta kan inte göras genom att minska kraven utan det kräver ytterligare insatser under grundskoletiden. Individuellt riktade insatser är definitivt nödvändiga och dessa skall vara baserade på den enskilda elevens kapacitet och förmåga. Alla elever ska utifrån sina förutsättningar utmanas att nå längre. Andra utförare kompletterar och stärker den egna verksamheten. För att vår egen verksamhet skall vara bäst i Sverige behöver kärnuppdraget inom utbildning renodlas och effektiviseras så att rätt personal utför rätt arbetsuppgifter.
- För att långsiktigt tillse att det finns bostäder av god kvalitet och god tillgänglighet för äldres och funktionsnedsattas bedömda behov ska möjligheten för andra att bygga, äga och bedriva verksamhet utökas. Tilldelning av mark kan ske genom direktanvisning eller i olika former av planarbeten. Att tillåta byggnation genom förhandsbesked ska också prövas där så är möjligt.

4 Prioriterade mål och inriktningar för 2023 på kommunövergripande nivå

Det är viktigt att hålla i arbetet med den ekonomiska styrningen för att fortsatt vara en framgångsrik kommun. Att vara uthålliga i arbetet med "Sveriges bästa skola" är också viktigt, då det är grunden för barn och ungas möjlighet till arbete och ett gott liv. Tryggheten i Härryda kommun behöver öka utifrån utvecklingen i samhället. Samtidigt behöver kommunens beredskapsförmåga öka.

Följande prioriterade mål och inriktningar vill kommunfullmäktige ge nämnderna på kommunövergripande nivå för 2023.

Mål 1 – Kommunen ska ha en stark ekonomi

Kostnadsutvecklingen får inte överstiga förändringen av skatteintäkter och statsbidrag. All verksamhet skall bedrivas med hög kostnadseffektivitet och kommunens processer skall vara effektiva och klara hög service till rätt kostnad.

Mål 2 - "Sveriges bästa skola"

Kommunstyrelsen och välfärdsnämnden (fr.o.m. 2023 Utbildnings- kultur- och fritidsnämnden samt Socialnämnden) ska fortsatt arbeta med målet att kommunens egen verksamhet ska ha "Sveriges bästa skola".

Mål 3 – Kompletta grundskolebetyg för alla elever

Välfärdsnämnden (fr.o.m. 2023 Utbildnings- kultur- och fritidsnämnden samt Socialnämnden) ska tillse att alla elever har tillräckliga kunskaper och färdigheter samt lämnar grundskolan med fullständiga och godkända betyg.

Mål 4 – Tryggheten och beredskapsförmågan ska öka

Kommunstyrelsen skall säkerställa att det finns planer och åtgärder för ökad medborgartrygghet och ökad beredskapsförmåga.

Inriktning 1 – Säkerställ god ekonomisk hushållning

Kommunstyrelsen ska arbeta för att kommunens resultat uppnår de finansiella målen.

Inriktning 2 – Omlokalisering av flyktingmottagningen i Hindås

Kommunstyrelsen och välfärdsnämnden (fr.o.m. 2023 Utbildnings- kultur- och fritidsnämnden samt Socialnämnden) ska arbeta för att möjliggöra en flytt av flyktingmottagningsverksamheten från Hindås Camping under 2023 för att frigöra området. Syftet är att möjliggöra utveckling av området till en mötesplats för Hindåsbor och besökare.

5 Skattesats

Med denna budget fastställs oförändrad skattesats för år 2023 på 20,50 kr per skattekrona.

6 Driftbudget

- Ramökning till nämnderna från 2023, + 85 miljoner

En god styrning, kostnadskontroll och gott samarbete mellan politik och förvaltning skapar stabil ekonomi för framtiden. Tack vare kloka beslut som ger en välskött ekonomi, skapas nu möjligheter att fortsätta satsa på personalen och stärka verksamheternas grunduppdrag. **Ramökningen till kommunstyrelsen och välfärdsnämnden jämfört med budget 2022 är hela 85 miljoner kronor. Till detta kompenseras nämnderna också fullt ut efter lönerrevision med ytterligare ca 40 miljoner kronor.** I budgeten är också kostnaderna för det nya pensionsavtalet för kommunanställda inkluderade. Trots detta fantastiska utgångsläge måste vi fortsätta med ansvarsfull politik och ekonomisk styrning. Utgångspunkten för budgeten grundar sig på kommunfullmäktiges och nämndernas beslut om budget för perioden 2022–2026. Ambitionen är att resurstilldelningen till nämnderna skall motsvara den politiskt fastställda verksamhetsplaneringen för år 2023-24, samt justeras för demografiska förändringar och politiska beslut för hela planperioden 2023-25. Resurstilldelningen till nämnderna har anpassats efter den senaste befolkningsprognosen, som visar på fler barn i förskoleålder än föregående prognos. En minskad efterfrågan syns inom vård- och omsorg, vilket innebär ett lägre anslag för den verksamheten.

I budgeten fortsätter vi avsätta centrala medel för att finansiera en förvaltningsgemensam Utvecklings- och omställningsresurs direkt under kommundirektören. Anslaget för gemensam kompetensutveckling finns kvar enligt plan och en viss beredskap finns fortsatt för att öka anslaget något med anledning av ny lag kring arbetsgivarens ansvar i samband med den nya lagen om LAS. Hänsyn har även tagits till behovet av att kunna rekrytera trainees.

Det är svårbedömt hur prisökningar kommer att påverka kostnadsbilden och därför har förvaltningen bara gjort egna bedömningar avseende måltidsverksamheten. I övrigt blir det nödvändigt att följa utvecklingen under den närmaste tiden och ha en beredskap för finansiering alternativt anpassningar. Generellt ökar lokalkostnaderna, beroende på ökat underhåll och högre energipriser.

I budgeten ingår att kommunstyrelsen har en reserv att fritt fördela mellan nämnderna på 13 Mnkr vid behov. Därutöver avsätts medel för fastighetsunderhåll med ytterligare 5-10 mnkr under år 2024-25.

Personal

Personalen är kommunens viktigaste resurs för att kunna bedriva välfärdsarbete och samhällsutveckling. Härrydkommun ska vara en bra, eftertraktad och en självklar arbetsgivare för personer som vill arbeta i den viktiga kommunala verksamheten samtidigt som man ser vikten av väl fungerande näringsliv. Friskvårdsbidraget för alla anställda med 3.000kr/år kvarstår och kan förutom att stimulera personalen till ökad hälsa, öka attraktiviteten för kommunen som arbetsgivare. Satsningen är permanent och ligger i kommunstyrelsen budgetram, eftersom kommunstyrelsen är ansvarig för personal.

Politisk organisation

I befintlig plan ökades anslaget för den politiska verksamheten med 1 mnkr från år 2022. Rensat för utgifter kopplade till valet och interna justeringar ökar anslaget för den politiska organisationen med ytterligare 1 mnkr inför den nya planperioden.

Kommunstyrelsen – Ramökning jämfört med 2022, + 30 miljoner

Kommunstyrelsens verksamhetsansvar omfattar sektorerna Samhällsbyggnad och Teknik och förvaltningsstöd samt kommunledning och stödfunktioner.

Inom sektorn för samhällsbyggnad är en justering av taxor beräknad i nivå med index. Resurser för arbetet med översiktsplan, samt samordning av klimatanpassningar ingår i budgeten. I budgeten för kommunstyrelsen finns avsatt strategiska medel för att kunna förstärka plankapaciteten vid politiskt prioriterade projekt. Redovisning av tid, samt att belasta pågående projekt med den egna tiden när så är möjligt, ska fortsätta. I budgeten finns möjlighet att finansiera en miljöinspektörstjänst genom avgifter samt projektredovisning. Projekten på egen mark belastas av kostnader för intern tid och utredningar, vilket beräknas öka från ca 10 mnkr 2022 till ca 12 mnkr 2025. I budget/plan ingår även detaljplaner utan kommunalt markinnehav och kommunens insatser i dessa finansieras löpande innevarande år genom plan- och exploateringsavtal.

I samband med att välfärdsnämndens verksamheter behöver anpassa sin volym efter demografiska förändringar och förändrade behovsbedömningar behöver en anpassning ske inom, framförallt, måltids- och fastighetsverksamheterna. Det är en utmaning som bland annat kan innebära att nya målkonflikter uppstår. Planering för att utifrån en fastighetsstrategi satsa målinriktat på underhåll och upprustning finns inom ramen på drift- och investeringssidan.

I budgeten har hänsyn bland annat tagits till behovet av att tillgänglighetsanpassa kommunens webbsida, arbetet med fossiloberoende kommun samt digitalisering.

Kommunstyrelsen kompenseras fullt ut efter avslutad lönerevision.

Välfärdsnämnden – Ramökning jämfört med 2022, + 55 miljoner

Välfärdsnämndens verksamhetsansvar omfattar sektorerna Utbildning kultur och fritid samt Socialtjänst.

Justering av anslag har gjorts med anledning av förändringar i befolkningsprognos, behovsbedömningar samt lokalkostnader och helårseffekter av hyreskostnader för bland annat idrottshallar.

Under år 2022 är anslaget för utbildning förstärkt med sammanlagt drygt 11 mnkr i syfte att öka förutsättningen för alla barn och elever att få den utbildning de har rätt till, trots pandemin. Denna tillfälliga satsning upphör från och med år 2023. Även kultur och fritids tillfälliga satsning om 5,0 mnkr till föreningsstöd upphör 2023. Statsbidraget för lärarlönelyftet minskar kraftigt från hösten 2023 och kan inte kompenseras fullt ut med andra statsbidrag och därför har budgeten förstärkts.

Årets befolkningsprognos pekar mot ökning av antalet barn i åldrarna 1-5 år jämfört med föregående års befolkningsprognos. Barnantalet ökar i snitt med 150 barn per år för planperioden 2023-2025 jämfört med föregående års befolkningsprognos. Antalet barn i grundskoleålder fortsätter att minska och beräknas vid planperiodens slut vara ca 180 färre än idag, samtidigt som antalet invånare i gymnasieålder ökar kraftigt. Jämfört med befintlig plan justeras anslaget på grund av befolkningsförändringar med drygt 20 mnkr för åren 2023-24.

Inom förskoleverksamheten ökar barnantalet mest i områdena Mölnlycke och Landvetter. I Mölnlycke planeras en ny paviljong med två förskoleavdelningar 2024. Med Jensens etablering i Landvetter Backa söder om riksväg 40, med kapacitet för 115 barn, under hösten 2022 bedöms det vara jämnvikt avseende lokaler i Landvetter under 2023-2025.

Det minskande elevantalet fortsätter att påverka grundskoleverksamheten. Ytterligare satsning på arbetet med problematisk skolfrånvaro inryms i budgeten, liksom förstärkning av familjecentralerna.

Antalet invånare i gymnasieålder stiger kraftigt i Härryda de kommande åren. Det gäller även antalet elever från andra delar av regionen. Den senaste befolkningsprognosen pekar på en ökning med ca 400 elever under åren 2022-2026, och med ca 210 elever under planperioden år 2023-2025. Fridaskolans utveckling med gymnasium bidrar till att fler elever kan vidareutbilda sig i Härryda kommun. En

fortsatt diskussion kring strategi för gymnasieverksamheten kommer att ske

Ambitionsnivån inom kultur och fritidsverksamheten kommer bland annat till uttryck genom nämndmålen avseende fler utförare inom kulturskolan och att stödja föreningslivets engagemang kring aktiviteter och fysisk utformning. Baserat på en utredning om fler utförare inom kulturskolan, som genomförs under 2022, kommer beslut tas om vägen framåt från och med 2023. Under planperioden kommer organisationen ses över. Jämfört med befintlig plan är ishallens färdigställande framskjutet och anläggningen bedöms kunna tas i bruk i slutet av år 2025.

Inom socialtjänstens områden kan budget för äldreboende och hemtjänst minskas jämfört med tidigare plan och en del resurser omlokaliseras. Den lägre efterfrågan inom vård- och omsorg kommer att innebära utmaningar och verksamhetsanpassningar under innevarande och kommande år. Utifrån dagens behov av äldreboenden och befolkningsprognosen bedöms att behovet av äldreboendeplatser minska framöver jämfört med tidigare plan. Minskningen är som störst 2023, sedan beräknas behovet stiga något årligen. I budgeten görs antagandet att Attendo Säteriet fylls. Detta medför att behovet av platser i egen regi beräknas sjunka inför 2023 och att en verksamhetsanpassning efter det behovet görs. En viss beredskap finns för att hantera utmaningen.

Under 2023-2024 förväntas en ändring avseende huvudmannaskap för behandlingsinsatser enligt LVM ske. I och med en ny socialtjänstlag samt kommande lagstiftning kring samsjuklighet behöver kommunen möta upp behov på hemmaplan vilket ryms i budgeten.

En fortsatt minskning av utbetalt försörjningsstöd syns samtidigt som det planeras för fortsatta förebyggande och stärkande insatser. Inom arbetet med barn och unga finns resurstillskott i budgeten.

Välståndsnämnden (*fr. o. m. 2023 Utbildnings- kultur- och fritidsnämnden samt Socialnämnden*) kompenseras fullt ut efter avslutad lönerrevision.

Belopp i tkr	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Kommunstyrelsen	273 481	304 176	316 794	326 217
Välståndsnämnden	2 091 677	2 147 047	2 191 946	2 215 905
Politisk organisation	14 462	13 755	13 465	13 475
Finansförvaltning	-2 445 589	-2 493 247	-2 556 295	-2 642 420
Resultat	65 969	28 269	34 090	86 823

6.1 Budget för revisorerna

Frågan om budget för revisorerna bereds av kommunfullmäktiges presidium. Fullmäktige föreslås fastställa revisorernas budget till 1 370 tkr för år 2023 i enlighet med kommunfullmäktige presidiets förslag.

7 Investeringar

Det bedömda investeringsbehovet för perioden 2023–2027 är netto sammanlagt 1269 mnkr, varav 163 mnkr föreslås 2023. I slutet av perioden finns inkluderat 300 mnkr i anpassnings- och ersättningsinvesteringar för att förnya och modernisera kommunens grundskolelokaler. Med stor sannolikhet kommer dock ett flertal objekt som budgeterats för år 2022 att utföras under år 2023. Vår bedömning är att det kommer fortsättningsvis att utföras investeringar för under 300 mkr per år, detta då det sannolikt kommer att inträffa flera fördröjningar. Investeringsbehovet har reviderats i enlighet med lokalresursplaneringen och tidsplaneringen och omfattningen av andra projekt förändras i enlighet med politiska uppdrag eller andra förutsättningar. Under perioden bedöms ytterligare ca 280 mnkr investeras som finansieras av egna exploateringar eller externa avgifter och bidrag. Investeringsvolymen bedöms kunna finansieras utan ytterligare extern upplåning.

Kommunstyrelsen

I planperioden uppgår styrelsens samlade nettoinvesteringsbudget till 1192 mnkr, varav 149 mnkr föreslås 2023. De enskilt största projekten är nybyggnation av is- och träningshallar med 230 mnkr och anpassnings- och ersättningsinvesteringar för att förnya och modernisera kommunens grundskolelokaler med 300 mnkr. Ett anslag om 225 mnkr har avsatts under planperioden för renovering och underhåll av lokaler kopplat till fastighetsstrategi.

I beloppen ingår även anslag för konstnärlig utsmyckning.

Välståndsnämnden

I planperioden uppgår nämndens samlade nettoinvesteringsbudget till 77 mnkr, varav ca 14 mnkr avser år 2023. Investeringarna avser huvudsakligen inventarier i samband med nybyggnation samt reinvesteringar. Den enskilt största investeringen är inventarier till ishallar mm.

Belopp i tkr	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Kommunstyrelsen	307 370	149 462	212 477	293 227	254 227	282 387
Välståndsnämnden	19 416	13 700	14 100	13 700	21 700	13 700
Summa investeringar	326 786	163 162	226 577	306 927	275 927	296 087

8 Exploateringar

Exploateringsverksamheten följer föreslaget bostadsförsörjningsprogram från förvaltningen med byggnation av bostäder i kommunens tätorter samt exploatering av framtida verksamhetsmark. Budgeten för exploatering innefattar i stort inkomster från markförsäljning, gatukostnadsersättning samt utgifter avseende genomförandet av detaljplaner.

Bifogad tabell visar bedömd likviditetspåverkan och hur likviditeten är budgeterad/planerad under kommande femårsperiod. Bokföring av resultatet sker inte i samband med varje såld tomt utan när projektet är helt eller delvis avslutade. Projekten på egen mark belastas av kostnader för intern tid och utredningar, vilket beräknas öka från ca 10 mnkr 2022 till ca 12 mnkr 2025. I budget/plan ingår även detaljplaner utan kommunalt markinnehav och kommunens insatser i dessa finansieras löpande innevarande år genom plan- och exploateringsavtal.

Exploatering på kommunägd mark:

Verksamhetsmark:

Av den totala projektkalkylen är 240 mnkr utgifter och 454 mnkr inkomster för verksamhetsmark. Projekt med utbyggnad av infrastruktur under perioden är Mölnlyckemotet, Airport city, etapp 4, Företagsparken etapp III och detaljplan skola Djupedalsäng. Detaljplanerna för skola Djupedalsäng planeras att antas under 2022. Ishall samt Travepark och Företagsparken etapp III planeras att antas 2024. I övrigt finns verksamhetsmark tillgänglig i Hindås industriområde.

Mark för bostäder

Av den totala projektkalkylen är 400 mnkr utgifter och 543 mnkr inkomster för mark för bostäder. Mark för bostäder innefattar projekt med mest bostäder men kan även vara lokaler och olika typer av service såsom förskola, skola och särskilda boenden. Det pågår detaljplaner för bostäder på kommunal mark i Enebacken II, Bocköhalvön, Valborgs kulle, påbyggnad på P-hus i Mölnlycke och Landvetter Södra Etapp 1.

Exploatering på privatägd mark:

Verksamhetsmark

Just nu pågår exploatörsdrivna detaljplaner vid Fläskebo, Gökskulla och Fäxhult. Under perioden planeras start av detaljplan för Airport City etapp 5.

Mark för bostäder

Mark för bostäder innefattar projekt med mest bostäder men kan även vara lokaler och olika typer av service såsom förskola, skola och särskilda boenden. Närmast kommer utbyggnad av infrastruktur i tre exploatörsdrivna projekt för bostadsområden vilket är vid Björröd, Wendelstrand och Säteriet. Under perioden ska detaljplaner upprättas för projekten "Växthuset" i Landvetter, Slamby, Hindås Trädgårdsstad, Rävlanda Sanatorium, Borgåsens förskola, Hälsans hus och Tahult 4:2. Tre av dessa är exploatörsdrivna detaljplaner.

Bifogad tabell visar bedömd likviditetspåverkan och hur likviditeten är budgeterad/planerad under kommande femårsperiod.

Belopp i tkr	Kalkyl 2022	Kalkyl 2023	Kalkyl 2024	Kalkyl 2025	Kalkyl 2026	Kalkyl 2027
Inkomst	42 237	50 575	143 463	186 156	175 050	55 565
Utgift	136 210	130 785	118 423	109 772	62 362	9 250
Netto	-93 973	-80 210	25 040	76 384	112 688	46 315

9 Långfristig upplåning

Kommunen kommer sannolikt i slutet av 2022 att ha överfört lån till Härryda Vatten och Avfall AB, samt amorterat resterande långfristiga skuld till kreditinstitut.

Kassaflödet i kommunen bör täcka de planerade investeringsutgifterna. För att ha en marginal att möta eventuella betalningstoppar samt finansiera eventuella utgifter kopplade till markaffärer och exploateringsverksamhet finns ett utrymme att låna upp till 100 mnkr under perioden.

10 Uppdrag till kommunstyrelsen och vårdsnämnden

Med utgångspunkt i detta budgetdokument uppdrar kommunfullmäktige till kommunstyrelsen och vårdsnämnden att utifrån de kommunövergripande målen och inriktningarna utarbeta konkretiserade mål och inriktningar för respektive ansvarsområde. Dessutom uppdras till kommunstyrelsen och vårdsnämnden att fastställa ekonomiska ramar per sektor och verksamhet inom respektive ansvarsområde. I hanteringen ska det förberedas så att styrande budgetdokument och verksamhetsplaner är anpassade till den nya politiska organisationen med tre nämnder.

Kommunstyrelsen ges även i uppdrag att göra tekniska justeringar av nämndernas ramar hänförlig till avslutad lönerrevision.

11 Förslag till beslut i kommunfullmäktige

- Kommunfullmäktige fastställer oförändrad skattesats för år 2023 på 20,50 kr per skattekrona.
- Kommunfullmäktige fastställer ramar för driftverksamheten i enlighet med förslag i avsnitt 6, Driftbudget. Anslagsbindning avseende driftbudgeten sker på nämndnivå med undantag för kommunstyrelsens reserv som får disponeras fritt efter beslut i kommunstyrelsen.
- Fullmäktige uppdrar åt välfärdsnämnden att fördela anslagen per socialnämnd respektive utbildning, kultur- och fritidsnämnd.
- Kommunfullmäktige fastställer revisorernas budget till 1 370 tkr för år 2023.
- Kommunfullmäktige fastställer en övre gräns för nettoinvesteringarna till 300 mnkr för år 2023.
- Kommunfullmäktige fastställer ramar för investeringsverksamheten i enlighet med förslag i avsnitt 7, Investeringar. Anslagsbindning avseende investeringsbudget sker på nämndnivå.
- Kommunfullmäktige fastställer betalningsplan avseende exploateringsverksamheten i enlighet med förslag i avsnitt 8, Exploateringar.
- Kommunfullmäktige beslutar att långfristig upplåning får ske upp till ett maximalt belopp om 100 mnkr.
- Kommunfullmäktige uppdrar till kommunstyrelsen respektive välfärdsnämnden att utifrån de kommunövergripande målen och inriktningarna utarbeta konkretiserade mål och inriktningar för respektive ansvarsområde. Dessutom uppdras till kommunstyrelsen och välfärdsnämnden att fastställa ekonomiska ramar per sektor och verksamhet inom respektive ansvarsområde. I hanteringen ska det förberedas så att styrande budgetdokument och verksamhetsplaner är anpassade till den nya politiska organisationen med tre nämnder. Kommunstyrelsen ges även i uppdrag att göra tekniska justeringar av nämndernas ramar hänförlig till avslutad lönerevision.

Detta är vår gemensamt förhandlade och överenskomna budget för 2023, med plan 2024 - 2027 som vi alla står bakom och skall ses som en helhet.

Mölnlycke 2022-05-30

för Moderaterna

för Centerpartiet

för Sportpartiet

för Liberalerna

för Kristdemokraterna

för Kommunpartiet